

Täysistunto

Tiistai 29.3.2022 klo 14.00—21.30

14. Lakialoite laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Lakialoite LA 13/2022 vp Jari Kinnunen kok ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Edustaja Kinnunen, Jari, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

20.01 **Jari Kinnunen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ulkomaalais-taustaiset henkilöt ovat yliedustettuina seksuaalirikosten syylliseksi epäiltyinä ja rikoksis-ta tuomittuina. Koulutus, valistus ja kotouttaminen eivät ole onnistuneet, ja toisen koske-mattomuuden ehdoton kunnioitus on jäänyt niiden sisällössä toteutumatta. Syyskuussa 21 julkaistiin valtioneuvoston teettämä tutkimus ”Seksuaalirikosten tekijät, tekotilanteet ja ennalta ehkäisemisen mahdollisuudet”. Tutkimuksen tehneiden lähteenä oli aiempi tutki-mustieto, rekisteritiedot, nuorisorikollisuuskysely sekä haastatteluaineisto. Tutkimuksen mukaan vuonna 2020 ensimmäisen polven maahanmuuttajia oli 367 000 kappaletta, mikä oli alle 7 prosenttia Suomen väestöstä. Tutkimuksen tulokset ovat kylmäävää luettavaa. Vuonna 2020 ulkomaalaistaustaisten osuus raiskausrikoksista syylliseksi epäiltyinä oli 30,6 prosenttia. Sen lisäksi 15 prosenttia ulkomaalaistaustaisista oli syyllistynyt lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön. On hyvä huomata, että esimerkiksi lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset hyvin usein alkavat siten, että katsellaan ja levitetään kuvia ja filmejä, mutta ajan myötä tekijä pyrkii ja usein myös pääsee sekä virtuaaliseen että fyysiseen kon-taktiin uhrin kanssa. Seksuaalirikollinen hyvin usein jatkaa rikollista toimintaansa, koska kynnys seksuaalirikosten tekemiseen on jo madaltunut ja ylitetty.

Tässä vaiheessa oikea vastaus ei ole se, että ”muut kuin ulkomaalaistaustaiset teke-vät kuitenkin suurimman osan rikoksista”. Tämä pitää täysin paikkansa, mutta sillä ei ole mitään relevanssia tämän lakimuutosehdotuksen käsittelyssä. Vuosien 2015—2016 aika-na saimme maahan tuhansia ja taas tuhansia nuoria terveitä miehiä turvapaikanhakijoina. Vuodesta 2017 alkaen seksuaalirikosten määrä lähti kasvamaan ja ulkomaalaistaustaisten syylliseksi epäiltyjen osuus ampaisi raketin lailla nousuun. Uskallan sanoa, että näin ei tule käymään vuonna 23, ainakaan niin, että syylliseksi epäillyissä näkyisivät maahan nyt saa-puvat, sotaa pakenevat ukrainalaiset ihmiset. Voimme tehdä siitä omat johtopäätöksemme ja mahdollisesti myöskin oppia jotakin siitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2022 vp

Tällä lakialoitteella pyritään vähentämään seksuaalirikosten yleistymistä, antamaan maassa oleskeleville ulkomaalaisille signaali siitä, kuinka tuomittavana suomalainen yhteiskunta pitää seksuaalirikoksiin syyllistymistä, sekä turvaamaan seksuaalista itsemääräämisoikeutta ja jokaisen henkilökohtaista koskemattomuutta. Hallitus on antanut esityksen 13/22 rikoslain 20 luvun muuttamisesta. Luvussa määritellään ne teot, jotka täyttävät seksuaalirikosten tunnusmerkistöt. Samassa yhteydessä on annettu monia muitakin esityksiä muiden lakien muuttamiseksi, mutta sen sijaan ei ole tehty esitystä ulkomaalaislain 9 luvun maasta poistamista koskevien säännösten täsmentämisestä ja muuttamisesta. Edellinen hallitus on tehnyt vuosina 18 ja 19 useitakin selvityksiä, ja myös oikeusministeriö on 4.2.2020 lausunut, että maasta voidaan poistaa rikosperusteisesti ihminen, joka on saanut rangaistukseksi vähintään yhden vuoden vankeustuomion. No, ongelma ei kuitenkaan ole poistunut: ministerityöryhmien työ ei tuottanut ulkomaalaislakiin muutoksia eikä oikeusministeriön lausunto vienyt asiaa mihinkään ratkaisuun, vaan se tyytyy vain toteamaan olemassa olevan asiantilan.

Siis ongelmalliseksi on muodostunut ulkomaalaislain sanamuoto. Se, että joku voidaan karkottaa taikka käännättää ja maahantulo voidaan estää, ei toimi rikoksia ennalta estävässä mielessä. Tällä lakiesityksellä muutos saataisiin, muutos, joka toimii varmuudella ennalta estävänä tekijänä. Kun seksuaalirikoksiin syyllistyneelle ulkomaalaiselle karkottaminen tai käännättäminen on rikoksen ehdoton seuraus, on odotettavaa, että tämä uhka vaikuttaa ainakin suurimpaan osaan niistä, joilla on oikea tarve saada turvaa. On toki selvää, että niihin, jotka ovat täällä muista syistä, vaikutusta ei todennäköisesti paljoa ole, sillä kun yhden hyvinvointivaltion ovet sulkeutuvat, on mahdollista hakeutua toisen oven taakse. Toisaalta sillä ei ole tämän lakiehdotuksen kannalta merkitystä, sillä meidän ei ole syytä eikä velvollisuutta ottaa kantaaksemme ulkomaalaisten rikollisten aiheuttamaa taakkaa Euroopan unionin sisällä, vaan meidän tulee huomioda vain oman maamme rikollisuustilanne ja omien lastemme ja muiden uhrien turvallisuus.

Suomessa rikoslaissa on väkivaltaa koskevat pykälät ja sitten on näitä seksuaalirikoksia koskevat pykälät. Minun mielestäni seksuaalirikokset ovat raainta väkivaltaa, mitä ihmiselle voidaan tehdä henkirikoksen jälkeen. Se vertautuu suoraan myös törkeään pahoinpitelyyn, ja sen tulisi näkyä myös näitten asioiden ratkaisuihin ja erityisesti niin, että kun tänne maahan on tultu, niin täällä eletään tämän maan sääntöjen mukaan. Edellä sanottuun viitaten totean, lukematta näitä pykälämuutoksia läpi, että tässä ehdotetaan muutosta ulkomaalaislain 9 luvun — maasta poistamista koskevan luvun — pykäliin 143 Maasta karkottaminen, 146 Kokonaisharkinta, 149 Maasta karkottamisen perusteet sekä 150 §:n 2 momenttiin Maahantulokiellon määrääminen ja sen peruuttaminen. Totean tähän lopuksi, että maahantulokielloa ei voisi peruuttaa, kun karkotus on tehty. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

20.07 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämä on kannatettava lakialoite, jota en nähtävästi ole huomannut allekirjoittaa, joten ilmoitan tässä täysistunnossa nyt sitten tätä kannattavani. Nämä tarkoitetut rikokset ovat hyvin vakavia ja tuomittavia, ja esitetyt argumentit eräiden ulkomaalaisryhmien ylliedustuksesta näiden rikosten tilastoissa ovat tosiasioita.

Sinänsä on outoa, että ulkomaalaislaissa jo määritellyt karkottamisperusteet eivät tunnu tässä yhteydessä toimivan. Lakialoitteen ensimmäinen allekirjoittaja tuossa avasikin tätä problematiikkaa ilmaisulla ”voidaan”, eli kun virkamiehelle annetaan harkintavalta siinä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2022 vp

että voidaan karkottaa, niin se harkinta päättyy valitettavan usein siihen, että ei kuitenkaan karkoteta, vaikka voitaisiin. Siksi tällainen erityislainsäädäntö on tarpeen. On puututtava tarkasti itse ongelman aiheuttajiin eikä rangaistava kaikkia joidenkin teoista. Ne, jotka ovat valinneet syyllistyä kuvattuihin rikoksiin, eivät ansaitse suomalaisen yhteiskunnan suojelua, ja heidän poistamisensa maasta on vähintään, mitä voimme tehdä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

20.08 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! En ollutkaan allekirjoittanut tätä erinomaista lakialoitetta, mutta sanon muutaman sanasen.

Ensinnä on aivan selvää se, kuten tässä edustaja Kinnunen puheenvuorossaan kertoi, että tilastollisesti tämä asia on ongelma. Ja toinen ongelma tilastollisesti seksuaalirikoksissa ja erityisesti perusmuotoisessa raiskauksessa on se, että niistä tulee noin puolessa ehdollinen vankeusrangaistus, josta osa sanoo, että se ei ole rangaistus laisinkaan. Sitten erityisen paheksuttaviksi nämä seksuaalirikokset, raiskaukset tai lasten seksuaalirikokset tekee se, jos tänne meille on tullut joku henkilö hakemaan turvaa ja hän aiheuttaa turvattomuutta ympärilleen. Se on täysin kestävätilanne. Hyvin usein näissä, kun puhutaan ulkomaa-laisten tekemistä seksuaalirikoksista, nousee tämä argumentti, että ”juu, mutta kyllähän suomalaisetkin raiskaavat”. Juu, heistä me emme voi päästä eroon, mutta miksi me lisäisimme tällaisia henkilöitä tähän maahan? Se on täysin käsittämätön kommentti.

Tässä edustaja Kinnunen nostaa esiin erinomaisen asian tästä harkinnasta. Tämä kokonaisuus tuntuu olevan meillä luonnollisestikin ei ehkä yleisen edun vaan yksilön edun mukaista harkintaa perin usein niin, että sitten lopultakin tuntuu, että meillä ehkä etsimällä etsitään syitä, miksi saisi jäädä maahan. Siltä osin kyllä itsekkin katson, että seksuaalirikokset ovat sellaisia, että ihminen tulisi karkottaa tästä maasta pois. Tosiasia on se, että osa on varmasti sellaisista maista, joihin palauttaminen on hankalaa, mutta ei voi olla myöskään peruste olla tekemättä näitä päätöksiä sen vuoksi, että palauttaminen on hankalaa. Silloin palautetaan siinä kohtaa, kun se onnistuu.

Mielestäni tämä on yksi asia, mitä meillä on kovin kummallisuuksia meidän ulkomaa-laislainsäädännössä, ja sinne on tällä hallituskaudella tullut kummallisuksia rutkasti kyllä lisääkin, mutta täytyy sanoa, että aika harva varmasti... Jos ajatellaan Euroopan tasolla, niin pidän kovin kummallisena ylipäätään, että meillä voi maahan jäädä silloin, kun on todettu syyllisyys seksuaalirikokseen. Se on mielestäni jo lähtökohtaisesti moraalisesti väärin suomalaisia kohtaan ja erityisesti suomalaisnaisia kohtaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

20.11 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on edustaja Kinnusen tekemä lakialoite ulkomaalaislain muuttamisesta, ja sen pääasiallinen sisältö on aivan loistava. Harmittaa, että minunkaan nimeäni ei ole täällä lakialoitteen kannattajien joukossa. Olisin sen allekirjoittanut, jos olisin sen saanut käsiini ajoissa.

Lakialoitteella pyritään vähentämään seksuaalirikosten yleistymistä, antamaan maassa oleskeleville ulkomaalaisille signaali siitä, kuinka tuomittavana suomalainen yhteiskunta pitää seksuaalirikoksiin syyllistymistä, sekä turvaamaan seksuaalista itsemääräämisoikeutta ja jokaisen henkilökohtaista koskemattomuutta. No, edustaja Kinnunen tuossa viiti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2022 vp

tasikin ymmärtääkseni tuohon vuoden 2015 tilanteeseen, jolloin Suomeen tuli paljon turvapaikanhakijoita, ja ymmärsin näin, että tämän jälkeenkin nämä tilastot ovat edelleen nousseet. Ulkomaalaisten tekemät seksuaalirikokset pitää täysin tuomita. Itse olen kokenut, että nämä tuomiot, mitä näistä meidän oikeusjärjestelmämme antaa, ovat mielestäni hyvin lieviä, ja näitä ei tule sallia, ei ulkomaalaisilta eikä suomalaisilta. Mielestäni tämä on asia, johon meidän lainsäädännössä tulee kiinnittää huomiota, ja ehdottomasti kannatan näitä edustajan tekemiä esityksiä.

Tähän kohtaan ei nyt suoranaisesti liity, mutta itseäni aamulla, kun katsoin Ylen uutisia, suoraan sanoen puistattivat nämä Amnestyn antamat lausunnot meidän yhteiskuntamme ihmisoikeusnäkökulmista. Ihmettelen, että siinä arvosteltiin suomalaisten suopeaa suhtautumista Ukrainasta pakeneviin naisiin ja lapsiin, ja nämä koettiin siellä Amnestyn ihmisoikeusjärjestössä rakenteelliseksi rasismiksi. Jos tätä Ukrainan sotaa pakenevia naisia ja lapsia Amnesty vertaa vuoden 2015 turvapaikanhakijavyöryyn, niin mielestäni se on ihan järjetöntä, että sieltä löydetään rakenteellista rasismia. Nyt meille on tullut naisia ja lapsia, ja 2015 maahamme saapui noin 30 000 nuorta miestä Syyrian sodan varjolla muun muassa sieltä lähiseudulta, ja he tulivat tänne turvapaikanhakijoina. Silloin Suomen kansalaisilla oli Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tietojenkin mukaan tiedossa, että he saapuvat kulttuureista, jotka ovat suurelta osin syyllistyneet muun muassa näihin seksuaalirikoksiin. Näiden asioiden vertaaminen aamulla uutisissa, rinnastaminen ne toisiinsa ja sieltä johtopäätöksen tekeminen, että suomalaisten suopea suhtautuminen Ukrainasta tänne pakeneviin naisiin ja lapsiin on jotenkin väärin verrattuna siihen, että aikaisemmin nuorten miesten maahantuloon ei oltu näin suopeita — minun mielestäni meidän yhteiskunnassa on aika paljon vikaa, jos tällainen ihmisoikeusjärjestö tekee tällaisia tulkintoja rakenteellisesta rasismista vertaamalla näitä kahta asiaa toisiinsa. Täysin järjetöntä. — Kiitoksia, herra puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi, olkaa hyvä.

20.17 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Haluaisin kiittää edustaja Kinnusta erittäin hyvästä ja tarpeellisesta aloitteesta. Uskallan väittää, että edustaja Kinnunen on ehkä yksi kokeneimpia poliisiedustajia, mitä tässä salissa on ollut. Hänellä on kansainvälistä näkökulmaa rikos- ja poliisiasioihin ja sitten myöskin tutkinnallista näkökulmaa hyvin syvästi näistä asioista, ja uskallan väittää, että hän tietää mistä puhutaan ja mikä on ongelman ydin ja mitä sille pitää tehdä. Itsekin olen tehnyt poliisina jonkinnäköisen pätkän töitä, ja siinäkin mielessä uskallan väittää, että myös minulla on jonkinnäköistä ymmärrystä tästä asiasta.

Olen tämän aloitteen allekirjoittanut kyllä ja sitä kannatan, ja voisinkin nyt sanoa, että tässä kun on harmittavan vähän näitä allekirjoituksia ja jos tämä aloite tästä ei nyt sitten etene, niin ei kuin vain uudestaan liikkeelle. Täällä tuntuu sitä kannatusta tälle asialle olevan, joten ei kuin vain uutta putkeen. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

20.18 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Seksuaalirikosten seuraus on usein se, että se varjostaa uhria koko loppuelämän — elämä voi olla ihan täysin pilalla. Ja lapseen kohdistuva seksuaalirikos, se on niin kamala ja inhottava rikos, että sanat loppuvat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2022 vp

Kiitan edustaja Jari Kinnusta tästä lakialoitteesta ulkomaalaisten tekemien seksuaalirikosten tiukentamisesta. Se on erittäin kannatettava, vaikka minun nimeäni ei siinä nyt olekaan — on käynyt varmaan niin kuin monen muunkin, että asia on mennyt vähän niin kuin ohi sähköpostien joukossa, mutta jos se uudestaan tulee, niin kirjoitan sen kyllä alle. Kiitoksia Kinnuselle vielä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

20.19 Ilmari Nurminen sd: Kiitos, herra puhemies! Ihan vielä muistin virkistämiseksi: Viime kaudellahan täällä itsekkin muistan peränneeni tätä seksuaalirikoslainsäädännön uudistamista moneen kertaan. Viime kaudella mitkään nämä uudistukset eivät edenneet, ja ihan muistutuksena, että nyt Rinteen ja Marinin hallitusohjelmaanhan me saatiin kirjattua seksuaalirikoslainsäädännön uudistaminen, ja nythän hallitus on antanut tämän esityksen viime kuussa, ja nythän hallitus uudistaa seksuaalirikoslainsäädännön.

Tämän uudistuksen tavoitteena on suojata entistä paremmin seksuaalirikoksen uhreja, vahvistaa seksuaalisen itsemääräämisoikeuden ja henkilökohtaisen koskemattomuuden suojaa, koventaa seksuaalirikosten rangaistuksia sekä yhdenmukaistaa ja selkiyttää seksuaalirikoksia koskevia säännöksiä rikoslaissa.

Jos mietitään, mikä muuttuu:

Jatkossa nykytilaan verrattuna raiskausrikosta koskeva säännös muuttuu suostumusperustaiseksi. Keskiössä on ihmisen oma tahto ja se, että hän on ilmaissut vapaaehtoisuutensa sukupuoliyhteyteen. Jos seksi ei ole vapaaehtoista, se on laitonta.

Toinen: lasten suojaa vahvistetaan säätämällä uusina rikoksina lapsenraiskaus ja seksuaalinen kajoaminen lapseen.

Seksuaalirikosten rangaistusasteikot ankaroituvat.

Lisäksi seksuaalisen ahdistelun rangaistavuus laajenee.

Eli haluan sanoa, että tämä on erittäin tärkeä aloite — pohtia ja viedä tätä asiaa — mutta tällä hetkellä hallitus on jo käynnistänyt tämän ja antanut esityksensä tämän koko kokonaisuuden pohtimiseksi ja viemiseksi oikeaan suuntaan, ja on hyvä, että myös tämä asia tämän hallituksen toimesta viimein etenee.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Totean, että nyt on kysymys lakialoitteesta laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta, jossa ymmärtääkseni esityksenä on se, että täältä poistetaan maasta henkilöt, jotka ovat syyllistyneet tietynlaisiin rikoksiin. Pyydän, että tähän keskitytään nyt keskustelussa. — Edustaja Mäkelä.

20.21 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Juuri tähän edustaja Nurmisen puheenvuoroon olisin kommentoinut saman, minkä puhemies äsken sanoi, eli tässähän nyt ei puhuta laajemmasta seksuaalirikoslainsäädännön uudistamisesta vaan tähän täsmäongelmaan puutuvasta lakiesityksestä, jolla ulkomaalaislain täsmennyksien avulla poistettaisiin näitä räikeästi ylliedustettuina olevien ryhmien edustajia maasta, näitä henkilöitä, jotka ovat syyllistyneet seksuaalirikoksiin.

Elikkä tätä juuri tarkoitin, että tällainen erityislainsäädäntö on tarpeen ja on puututtava tarkasti itse ongelmaan eikä pidä lähteä laajemmalti miettimään syntyjä syviä. Tämän muutoksen voisi tehdä nopeasti, ja se vaikuttaisi nopeasti ja parantaisi tilannetta saman tien, kun tämä tehtäisiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Jari Kinnunen, olkaa hyvä.

20.22 **Jari Kinnunen kok:** Arvoisa herra puhemies! Olen edustaja Nurmisen kanssa samaa mieltä siitä, että seksuaalirikoslain uudistus on tärkeä, mutta nyt tässä kohtaa ei kyllä ollut puhe siitä. Hallituksella olisi ollut mahdollisuus siihen samaan esitykseen myös ulkomaalaislain maastapoistamisluvun pykälien muutokset laittaa, jos olisi halunnut. Ei se vienyt minultakaan kuin puoli tuntia aikaa, eikä se sen kummempaa olisi ollut. Mutta tämä ei todellakaan nyt ole, enkä halua, että tästä nyt tulee semmoinen, että tämä on niin kun hallituksen arvostelua, että se puuttuu sieltä. Se puuttuu sieltä ja sillä sipuli; sitä ei ole varmastikaan ajateltu.

Molemmat asiat ovat hyviä mielestäni. Tämä seksuaalirikoslainsäädännön uudistus on tärkeä, ja kannatan sitä varauksetta. Toki olisin joitakin tiukennuksia sinnekin laittanut, mutta nyt todellakin puhutaan ihan eri lainsäädännöstä, tosin samaan asiaan liittyvästä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mari Rantanen, olkaa hyvä.

20.23 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Koen itseni jo papukaijaksi, koska olin sanomassa tätä täysin samaa asiaa, mitä tässä edellä Mäkelä ja Kinnunen olivat sanomassa, että valitettavasti rikoslain 20 luvun uudistus ei tähän ongelma-asiaan puutu ja siltä osin hallitus voisi kyllä tämänkin vielä tehdä. Kuten tässä kuultiin, ei se kovin kauan kestä tällaisten lakipykälien laatiminen, joten tästä saa ottaa kyllä koppia sinne hallituspuolueisiin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.